

Sør-Helgeland

Regionråd

Årsmelding 2016

Innhold

1.	Innledning	3
2	Formål	4
3	Organisasjon	5
4	Regionens spesielle utfordringer.....	7
5	Det politiske samarbeidet.....	12
6	Prosjektarbeid.....	14

1 Innledning

Sør-Helgeland ligger helt sør i Nordland. Regionen består av kommunene Bindal (1.465 innbyggere), Sømna (2.031 innbyggere), Brønnøy (7.962 innbyggere), Vega (1.244 innbyggere) og Vevelstad (507 innbyggere).

Totalt bor det således 13.209 mennesker i regionen pr. 01.01.16. Samtlige kommuner er kystkommuner med en stor kystsoner, hvor det ligger et stort potensiale i å utnytte.

Fra Bindal i sør til Vevelstad i nord er regionens hovedferdselsåre Fylkesvei 17. Totalt utgjør Fylkesvei 17 i regionen ca 80 km. Med to ferjesamband tar det ca 2-2,5 time å kjøre strekningen Bindal-Vevelstad. Vevelstad er tilknyttet nabokommunen i nord med enda et ferjesamband.

Den eneste kommunen som ikke direkte er tilknyttet Fylkesvei 17, er øy kommunen Vega. Vega er tilknyttet nabokommunen Brønnøy via et ferjesamband (Horn) og hurtigbåt til Brønnøysund. Sambandene tar hhv 45 og 35 minutter. Ved siden av dette har Vega daglig hurtigbåtanløp mot Sandnessjøen og øyene utenfor, samt ferje til Tjøtta.

Regionen er tilknyttet E6 via FV 76 gjennom Velfjorden (Tosenveien, Brønnøy kommune). Dette betyr at kommunene Sømna og Brønnøy kan nå midt-Helgeland direkte mot E6 uten ferjesamband.

Bindal kommune i sør er tilknyttet E6 via tettstedet Grong i Nord-Trøndelag.

Veistrekningen Fv76 benyttes hovedsakelig for trafikk i nordlig retning. Mot Sør-Norge benyttes vanligvis ferjesambandet Holm-Vennesund mellom kommunene Sømna og Bindal.

Figur 1. Sør-Helgeland

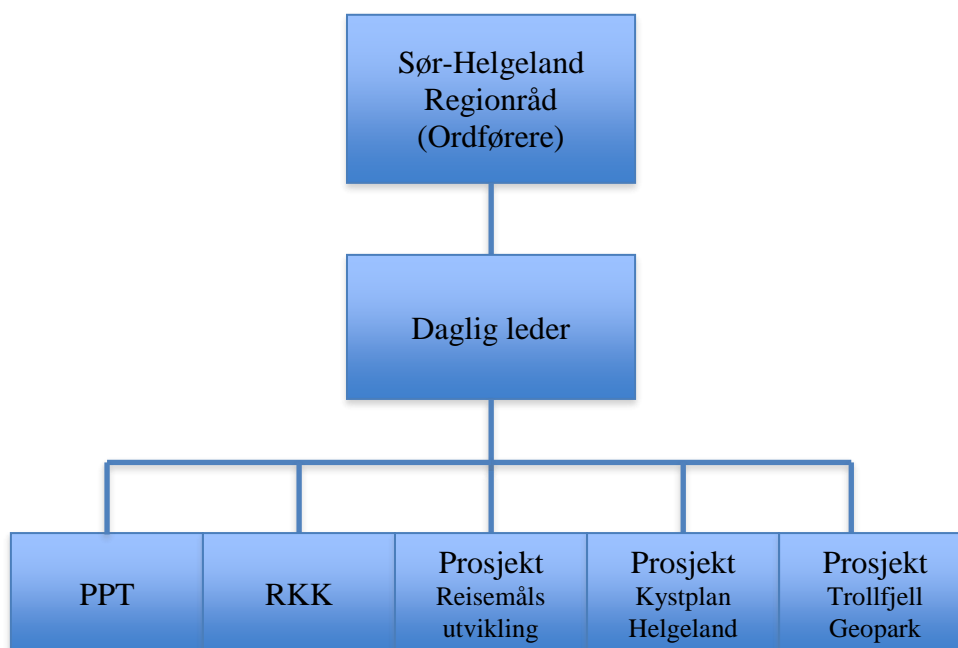
2 Formål

2.1 Formål med virksomheten

- Bygge opp felles tilbud
- Supplere kommunenes tilbud
- Gjennom samordning og koordinering å utnytte regionens samlede ressurser – både menneskelige og økonomiske – på en mest mulig effektiv måte
- Få større lokal medbestemmelse på bruken av ressurser som tilflyter regionen fra stat og fylke
- Medvirke til at regionen får sin rettmessige del av offentlige overføringer.
- Ivareta regionens interesser utad
- Drive frem næringspolitisk- og samferdselspolitiske saker for regionen

3 Organisering

3.1 Organisasjonskart

Figuren viser organisasjonskart over Sør-Helgeland Regionråd sin virksomhet

3.2 Historie

Ordførerutvalget på Sør-Helgeland ble etablert i 1980. Dette ble avløst av et Interkommunalt Plankontor for Sør-Helgeland. Sør-Helgeland Regionråd ble formelt etablert i 1989.

Styre i Sør-Helgeland Regionråd har i perioden vært:

- Andre Møller, ordfører i Vega, leder
- Andrine Oppegaard, ordfører i Sømna, nestleder
- Britt Helstad, ordfører i Bindal,
- Kari Anne Andreassen, ordfører i Vevelstad,
- Johnny Hansen, ordfører i Brønnøy,

3.3 De enkelte tjenestene

- **SEKRETARIAT**
 - o Etablert 1980
 - o Årsverk 1,25
- **Psykologisk Pedagogisk Tjeneste (PPT)**
 - o Etablert 1980
 - o Årsverk 7,10

Nordland Fylkeskommune har plassert 1 stilling her, som er for hele Helgeland.

- **Regional Kompetansekontor (RKK)**
 - o Etablert 1987
 - o Årsverk 1,25

Sør-Helgeland Regionråd hadde arbeidsgiveransvaret for 9.6 årsverk i 2016.

Det vises for øvrig til egne årsmeldinger fra de respektive tjenestene.

4. Regionens spesielle ressurser og utfordringer

4.1 Betydelige naturressurser innen primærnæringene

Sør Helgeland har, som mange andre kystkommuner, betydelige ressurser tilknyttet naturgitte forhold. Natur-ressursene vedrører både gruvedrift, jord-, skog- og havbruk, herunder fiske.

Selv vil vi hevde at disse naturressurser både i nasjonal og internasjonal sammenheng er unike. Sør-Helgeland er et av Norges mest naturskjønne områder, med en kombinasjon av store uutnyttede kystområder med en fantastisk skjærgård som består av 1000-vis av holmer og skjær, store og fruktbare landbruksområder, samt store og uberørte kystnære skogs- og fjellområder.

I denne sammenheng kan det spesielt nevnes at Vega kommunen er en del av Unescos ”Verdensarvområde”; som omfatter områder i verden med helt spesielle fortrinn. Sør-Helgeland er også utpekt av Nordland Fylkeskommune som et satsningsområde for reiseliv.

Sør-Helgeland fremstår som vidstrakt og vakkert, i stor grad uberørt av massereiseliv – og geografisk nærmere enn de fleste er klar over. Et i hovedsak velutbyggt kommunikasjonsnett gjør regionen lett tilgjengelig fra alle deler av landet for øvrig.

Knyttet til naturressursene, samt eksisterende aktiviteter i regionen, vil det således være naturlig å peke på følgende næringer med spesielle ressurser knyttet til de naturgitte forhold;

- **Havbruk/fiskeri**
- **Landbruk (jord- og skogbruk)**
- **Industri og Bergverk**
- **Olje/gass**
- **Reiseliv**
- **Kraft**

4.2 Reiseliv – satsingsområde og store konkurransefortrinn

Sør Helgeland og Nordland Fylkeskommune har satset stort innen reiseliv. Med Vega på Unescos verdensarvliste, Visten/Lomsdal Nasjonalpark og søknad om Trollfjell Geopark på Unescos liste, betyr dette en sterk vinkling der de naturgitte forutsetningene er basis i ”produktet”.

Regionens rike kysttradisjon, mattradisjoner, håndverk og sagn/fortellinger vil kunne inngå som en vesentlig del av et slikt konsept – og det kan utvikles et unikt naturbasert produkt – som kan legge grunnlag for ”opplevelsesreiseliv”.

Innenfor et slik konsept kan også aktører etablert innen primærnæringene finne sin plass, f. eks landbruk og havbruk.

For å utnytte potensialet regionen har innen reiseliv, er det viktig å styrke infrastrukturen gjennom stedsutviklingstiltak og legge til rette for et tettere samarbeid mellom kultur, øvrig næring og reiselivsnæringen. Alle trender tilsier at de som søker til vår landsdel og vårt område er yngre og mer aktive, de har ønske om å være deltakende i lokalmiljøet og utfordringen er således å legge til rette for aktiviteter og opplevelser som virker inkluderende for både regionens befolkning og de besøkende.

4.3 Havbruk – vekstpotensiale og store konkurransefortrinn

Sør-Helgeland er etter Nordland Fylkes ”egnethetsanalyse” den regionen i hele fylket som har det største potensialet innen oppdrett. Det er betydelige utnyttet sjøarealet i regionen.

Regionen har relativt få konsesjoner i drift i forhold til det arealet som er tilgjengelig, og den tradisjonelle fiskerinæringen er liten i fylkessammenheng. Potensielle konflikter i forhold til den tradisjonelle fiskerinæringen er liten. Alle kommunene på Sør-Helgeland har godkjente kystzoneplaner, men noen er svært gamle og utdaterte. Når Kystplan Helgeland er ferdigstilt og vedtatt i den enkelte kommune vil dette endre potensialet for utvikling i kystsonen på Sør-Helgeland vesentlig. Infrastrukturen mht effektiv utnyttelse av havbruksnæringens potensiale for øvrig i regionen er svært god. Regionen besitter høy kompetanse på alle områder innen havbruk.

Foruten matkonsesjoner i regionen, er det både i Bindal kommune og i Brønnøy kommune yngel- og påvekstanlegg for smolt, samt visnings- og FoU konsesjoner. Til sammen innehar regionen således stor kompetanse mht oppdrett av laks og ørret.

Norsk Havbrukssenter, Aqua Innovation, Aqua Design, Aqua Future og Marin Harvest i Brønnøy, Sinkaberg-Hansen AS i Bindal, Vega Sjøfarm, Vegalaks i Vega. Nova Sea er både i Vega og Vevelstad.

AquaGroup (Plastsveis) i Sømna er en stor utstyrsleverandør til både settefisk og matfiskbransjen.

Dette mangfold er både i norsk og internasjonal sammenheng betydelig, med både bredde i kompetanse og erfaring, og med både teoretisk og praktisk kunnskap. Regionen har også et betydelig teknologisk oppdrettsmiljø, og en av landets største leverandører av utstyr til oppdrettsbransjen.

Oppdrettsbransjen på Sør-Helgeland har utstrakt kontakt med norske og internasjonale FOU-institusjoner, og må kunne hevdes å være svært innovativ og utviklingsorientert..

4.4 Jordbruk – endrede rammebetingelser

Jordbruk er den største næringa på Sør-Helgeland, og sannsynligvis den næringa som skaper størst ringvirkninger i form av arbeidsplasser i andre næringer. Jordbruket har gjennom de siste 10 årene opplevd en gradvis nedgang i antall bruk og antall næringsutøvere, men opplever nå et stort engasjement hos de som fortsatt vil satse i næringa.

I mange sammenhenger kan det hevdes at kostnadene for å opprettholde en arbeidsplass er lavere enn å utvikle en ny. Jordbruksvirksomhet på Sør-Helgeland er basert på melkeproduksjon, og er i så henseende størst i Nord-Norge, og også en vesentlig aktør i norsk sammenheng. Sør-Helgeland er også stor på svin og storfe. Vega er den største svineprodusenten i Nord-Norge. Av spesielle ressurser kan kort nevnes;

- Den menneskelige ressurs - Næringsutøvere med vilje og evne til å satse på en framtid innenfor yrket
- Maskiner og redskaper - Stor allsidig maskinpark som kan nyttes innenfor egen næring, eller til leiekjøring både innenfor og utenfor jordbruket.
- Klima - Bra klima i nordlandssammenheng som gir potensiale for gode avlinger, dyrking av flere typer vekster, herunder en tilnærmet økologisk driftsform.
- Areal - Regionen har store ressurser i form av fulldyrka jord, samt potensiale for mer beite ved rydding av utmark, samt det mest aktive skogreisingsområdet i Nordland.
- Service- og foredlingsapparat lokalt. - Både foredling (meieri med mer) servicebedrifter (AK-maskiner, Felleskjøpet osv)
- Fagmiljø - Næringa har et meget godt fagmiljø som både styrker kompetanse og innsatsvilje.
- Transportapparat - Regionen har en godt utbygd transportapparat som sikrer utstyr til Jordbruket og levering av ferdige produkt.

4.5 Skogbruk

Skogbruket har et stort potensiale i region, også i fylkesmålestokk. Det er imidlertid en utfordring for denne næringen at ordninger som har gjort oversjøisk skogbruksdrift mulig og attraktiv, nå er avviklet. Store deler av den produktive skogen i kommunene ligger oversjøisk. Det er også en utfordring for skogbruket at den lokale foredlingen pr. i dag så godt som ikke eksiterer.

Selv om skogbruksnæringa står ovenfor store utfordringer, har næringa en stor styrke i aktørenes høye faglige nivå. Dette er viktig i en så langsiktig næring som skogbruket er, der nettopp langsiktighet, kompetanse og forvaltning er selve grunnlaget for aktiviteten.

4.6 Industri og håndverk

Generelt må det kunne sies at Sør-Helgeland er en meget industrifattig region. Tine meieri (Sømna) og Brønnøy Kalk.

Også innen området småindustri/håndverk er det relativt få aktører, men enkelte med svært god kompetanse. Totalt sett betyr dette at verdiskapningen i form av vareproduksjon er liten i regionen.

Lokalisering av virksomheter som driver ren handel med innkjøpte varer for videresalg vil bestandig ha større nytte av lokalisering i befolkningstette områder. Samtidig vet vi at en rekke virksomheter som driver produksjon basert på egne eller kjøpte råvarer, gjerne er knyttet opp mot stedbunden aktivitet (jordbruk, skogbruk osv). En mer spredt aktivitet og utvikling av disse produksjonene vil også være positivt for utvikling av de enkelte bygder i regionen.

Potensialet synes å ligge i å trekke nytt publikum og økonomi til regionen gjennom å fremstå som attraktivt reisemål, og derigjennom utvidet aktivitet knyttet til salg utenom regionen. Vi ser også her at stedsutviklingstiltak er av stor betydning. Det å skape trivelige lokalmiljø rundt om i regionen som påvirker positivt til aktiviteter og handel.

4.7 Olje/Gass utenfor Helgeland

- Olje/gass feltene, Norne(Statoil), Skarv(BP) har utflygning fra Brønnøysund.
- Aasta Hansteen(Statoil) feltet er vedtatt med utflygning fra Brønnøysund når den settes i produksjon, planlagt fra 2018.
- SAR-helikopteret er vedtatt plasser i Brønnøysund

Leteaktiviteten utenfor Helgeland er betydelig redusert i perioden noe som merkes på basene på Helgeland.

Bransjen har nedbemannet med flere tusen arbeidsplasser og enkelte steder merkes dette godt. Statistikken på antall flypassasjer har gått kraftig ned som følge av nedgangen og det merkes også på bl.a. flyrutene til Oslo.

4.8 Transportnæringen – næring med stort regionalt potensial

Transportnæringen på Sør-Helgeland er en betydelig ressurs for regionen. Foruten en velfungerende, men dog mindre lokal transportnæring, har bransjen to transportselskaper som hver for seg er betydelige aktører innen den norske transportnæringa. I denne sammenheng kan spesielt pekes på firmaene Torghatten Trafikkselskap ASA (TTS) og Hans Ivar Slåttøy Transport AS.

Torghatten Trafikkselskap ASA er ett av landets største transport selskap. Selskapet er også inne i offshorevirksomhet. Selskapet eier også Torghatten Nord og Widerøe flyselskap.

TTS har sitt hovedkontor i Brønnøysund på Sør-Helgeland, men er også i nasjonal sammenheng en betydelig aktør. Selskapet forestår drift av ferjer, busser, hurtigbåter, fly, verksted, reisebyrå og andre aktiviteter som står i forbindelse med dette.

- Kjernevirksomhet innen buss, ferge og hurtigbåter.
- Eier av flyselskap.
- Eier av helikopterbasen i Brønnøysund.
- Medeier i tankbåt, heavy-lift og offshoreskip
- Ca 7.000 ansatte

Hans Ivar Slåttøy Transport AS har over 70 ansatte, og frakter melk fra Saltfjellet i Nord til Bindal i sør. Ca 100 millioner liter fraktes årlig inn til meieriene i hhv Sandnessjøen og på Sømna.

Det bør være en stor utfordring for regionen å utvikle de muligheter som er tilstede for å styrke hverandres verdiskapning. Både reiseliv, havbruk, landbruk, transport og servicenæringa har åpenbare muligheter for utstrakt samarbeid. Utfordringen i en slik sammenheng vil være å finne de riktige prosjekter å samarbeide om, herunder finne de riktige eiermessige- og forretningsmessige modeller for slikt samarbeid.

Helikopterbase

Brønnøy Lufthavn er base for all utflyging av personell ute i Norskehavet. Aktiviteten vil etter hvert øke på i årene fremover når Aasta Hansteen kommer i drift.

Til sammen representere denne næringa en betydelig ressurs for regionen og en betydelig mulighet for ytterligere verdiskapning i regionen. Regionens sentrale plassering –midt i Norge- og med en velfungerende flyplass og hurtigruteanløp ytterligere understreker transportnæringas potensiale.

4.9 Kraftutvinning, gruvedrift og oljeutvinning

Regionen har en betydelig kraftproduksjon, og utenfor kysten foregår det oljeutvinning. Brønnøysund er base for all helikopterflyging ut til olje/gassfeltene utenfor Helgelandskysten. Gjennom de siste 10 år har det vokst frem en betydelig utvinning av kalk i Velfjorden, Brønnøy kommune.

Kalkdriften går godt. Det ble tatt ut ca 1 823 000 tonn kalk og ca 1 216 000 tonn sideberg. Noe av dette er flåsprenging som kan tas igjen og brukes i produksjonen senere.

Regionen har en svært sammensatt og spennende geologi som gir potensiale til å bli en betydelig bergverksregion. Forekomstene av kalk, shelitt (wolfram), gull, granitt sammen med gode utskipningsforhold utgjør et stort utviklingspotensialet.

4.10 Brønnøysund Registrene – regionens hjørnesteinsbedrift

Anvendelse og bruk av Løsøreregisteret ble først etablert i 1979, videre ble det utvidet med flere registerfunksjoner og Brønnøysund Registrene fremstod i 1987. Bedriften har utviklet seg til å bli den betydeligste arbeidsgiveren i distriktet. Virksomheten sysselsetter nå 531 årsverk, både med bopel i Brønnøysund, men også i stor grad fra omkringliggende kommuner. Registrene har et svært høyt formelt kompetansenivå, og har på mange måter medført en kraftig økning i regionens formelle kompetansenivå. Brønnøysundregistrene består av 18 forskjellige registre.

Brønnøysund Registrene er en forvaltningsetat underlagt Nærings- og fiskeridepartementet, med ansvar for en rekke nasjonale kontroll- og registreringsordninger for næringslivet.

Brønnøysundregistrenes hovedformål er å være en tillitsskapende registerfører og datakilde og regjeringens utøvende organ i utviklingen av elektroniske tjenester, særlig for næringslivet.

Det er definert fire hovedmål for Brønnøysundregistrene:

1. Å være en tillitsskapende myndighetsutøver og datakilde
2. Å bidra til å gjøre næringslivets samhandling med norsk forvaltning enklere
3. Å bidra til å gjøre norsk forvaltning enklere
4. Å utvikle og forvalte Altinn for norsk næringsliv, innbyggere og offentlig forvaltning.

Avansert data- og informasjonsteknologi er selve basisen for virksomheten. Registeret besitter således svært stor IT-kompetanse, herunder internett - også sett i et internasjonalt perspektiv.

5.0 Det politiske samarbeidet i regionrådet.

Sør-Helgeland Regionråd har hatt stor aktivitet i 2016. Det ble avholdt 7 møter og behandlet 69 saker.

Foruten det politiske arbeid har Sør-Helgeland Regionråd også det overordnede ansvar, styre for de regionale tjenester som PPT-tjenesten og RKK.

Sør-Helgeland Regionråd, sekretariat har hatt et mindre forbruk i 2016 på kr. 223.647,-
Vedtatt budsjett var på kr. 2.526.617,-
Eget regnskap for tjenesten foreligger.

I året 2016 vil en spesielt trekke frem det resultatet en har oppnådd gjennom et nitidig politisk arbeid.

- Forbindelse mellom Brønnøysund – Sandnessjøen.
Både fylkesrådet og fylkestinget har vedtatt samfunnsøkonomiske tilleggs analyser og at det legges nyeste (flytebro) kunnskap til grunn i den videre detaljplanleggingen
- ”Kystplan Helgeland”. Ett plansamarbeid mellom Sør-Helgeland Regionråd, Helgeland Regionråd og Indre Helgeland Regionråd, som skal legge til rette for økt

satsning innen havbruk på Helgeland. Prosjektet er finansiert av Nordland Fylkeskommune.

Arbeidet er en pilot i nasjonal sammenheng.

Plansamarbeidet er i en fase hvor planer er sendt ut på høring.

Arbeidet er nå i en slutfase.

- Reisemålsstrategi for Sør-Helgeland 2020 Fase III , ”Fra ord til handling” i regi av Sør-Helgeland Regionråd. Arbeidet ble formelt avsluttet i 2015.
- Geo-prosjektet – Trollfjell Geopark , eier Sør-Helgeland Regionråd. Finansiert av Innovasjon Norge, Nordland Fylkeskommune og oljeselskapene.
Prosjekt mål: Utvikle geotopene Leka, Torghatten (Brønnøy) og Verdensarven Vegaøyan til bærekraftige besøks- og turistmål med opplevelser i verdensklasse. Det er utarbeidet og sendt inn en formell søknad om Unesco godkjenning. En forventer et endelig svar på søknaden i løpet av 2018.
- Kommunestruktur. Kommunene på Sør-Helgeland la også i 2016 ned et betydelig arbeid i forbindelse med kommunestrukturreformen. I et felles kommunestyremøte mellom kommunene i regionen ble det vedtatt å ikke fortsette dette arbeidet.
- Sør-Helgeland Regionråd og Helgeland Regionråd hadde sammen med næringslivet organisert felles tur til verdens største sjømatmesse Expo Seafood i Brussel 2016
- Besøk av gruppelederne på fylkestinget.
- Møte med et samlet fylkesråd

Det ble avgitt uttalelser/engasjert i en rekke saker, det kan blant annet nevnes:

- Sør-Helgeland Regionråd har bedt om tilleggsutredning på samfunnsøkonomiske analyser og bruk av ny teknologi (flytebro).
- Overgrepsmottak på Helgeland.
- PCI – behandling i Nordland.
- Flyrutene på Helgeland.
- Samarbeid/sammenslåing av de tre regionrådene på Helgeland.
- Høring - Regional Transportplan – handlingsprogram.
- Strategier for reiseliv- og opplevelsesnæringer.
- Ny kontorstruktur i Skatteetaten.
- Nærpolitireformen
- Ny samarbeidsmodell for PPT og RKK
- Helgeland Krematorium
- Samferdselsløsninger som følge av raset i Tosen fv.76.
- Høring ambulanseflytjenesten i Norge 2019 – 20130.
- Havbruksfondet – forslag på innretning
- Kommunereformen
- Etablering av Trollfjell Friluftsråd- og Geopark
- Sykehus på Helgeland – ett eller to - lokalisering
- Felles organisering Sør-Helgeland Regionråd og Helgeland Regionråd.
- Utredning om fremtidens brann- og redningstjeneste i Nordland
- Grensejustering Austra

- Nedstenging av FM-nettet
- Kalvvatnan vindkraft

Fylkesmannen og Fylkeskommunen bruker regionrådet som koordinator for informasjon og høringer med kommunene.

Noen av de politiske sakene regionrådet har uttalt seg om er fulgt opp med videre arbeid på flere måter, for eksempel direkte arbeid overfor fylkesråd, fylkesting, div. departementer og i samarbeid med andre regioner. Politisk samarbeid er teamwork, og de saker der vi har fått positiv bevegelse er det oftest oppnådd i samarbeid med andre.

Tosenveinemda

Ordfører i Brønnøy er leder i Tosenveinemda.
Sør-Helgeland Regionråd er sekretær i nemnda.
Tosenveinemda har ikke avholdt møter i 2016

6.0 Prosjektarbeid:

I 2016 er det brukt betydelige ressurs til prosjektarbeid, noen områder er det brukt mer tid på enn andre.

- Helgelandskonferansen – Samarbeid mellom de tre regionrådene på Helgeland. Indre-Helgeland Regionråd hadde ansvar og regi for konferansen i 2106.
- Kystplan Helgeland – samarbeid om en felles juridisk arealplan i sjø på Helgeland - samarbeid mellom tre regionråd – Sør-Helgeland Regionråd er prosjekteier og har hovedansvaret. Kystplan Helgeland er en pilot i nasjonal sammenheng.
- Reisemålsutvikling Sør-Helgeland, fra ord til handling – Sør-Helgeland Regionråd er eier av prosjektet. Prosjektet ble avsluttet i 2015.
- Geo-prosjekt – Trollfjell Geopark. Mål: Få Unesco godkjenning på Geo-parken. Samarbeidsprosjekt mellom Vega, Brønnøy og Leka. Sør-Helgeland Regionråd er eier av prosjektet .
- Kommunestruktur – Telemarksforskning ble engasjert til å utføre utredning på Sør-Helgeland. Rapporten ble presentert 22.09.15. Utredningen ble finansiert av Fylkesmannen i Nordland
Det ble avholdt felles formannskapsmøte for de 5 kommunene på Sør-Helgeland den 31.05.16
Det ble avholdt felles kommunestyre for de 5 kommunene på Sør-Helgeland den 31.05.16

Informasjon om de enkelte prosjektene ligger på vår hjemmeside www.sh-region.no,
Det kan også fås ved å ta direkte kontakt med sekretariatet.

Sør-Helgeland Regionråd

Arnljot Arntsen
Daglig leder